

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAME
Pentru 1 an 300 Lei; 6



Duhul Adevărului

La Rusalii sărbătorim minunea pogoririi Duhului Sfânt peste Apostolii Domnului și ziua întemeierii Bisericii creștine. Avem așadar un praznic de o îndoită și covârșitoare însemnătate religioasă.

Mântuitorul Iisus Hristos, înainte de răstignire și înainte de înălțare, și-a mângăiat ucenicii întristați prin făgăduința Duhului Sfânt, Mângăetorul lumii.

— „Eu vreau ruga pe Tatăl și alt Mângăetor vă va da, care să rămână cu voi în veac, Duhul adevărului, pe care lumea nu poate să-l primească, pentru că nu-l vede, nici nu-l cunoaște” (Ioan 14, 16—17); „Duhul adevărului care dela Tatăl purcede” (Ioan 15,26) și care „vă va învăța tot adevărul” (Ioan 16,13).

Imbrăcați cu putere de Sus, Apostolii au misiunea sfântă să predice Evanghelia în toată lumea, să învețe toate neamurile și să le boteze „în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh” (Matei 28,19; Marcu 16,15).

Noi creștinii credem, mărturisim și propovăduim că este un Dumnezeu, Duh absolut, viu, pur, infinit și etern. Ca Duh sau spirit absolut, rațional și liber, Dumnezeu are viață și personalitate distinctă de viața și corpul lumii. El are existență personală, autonomă și autodeterminată. Ca spirit infinit, El există prin sine și e neschimbabil. Ca spirit perfect, Dumnezeu este adevărul, iubirea și sfințenia absolută. În raport cu timpul El este etern; în raport cu spațiul El este infinit; în raport cu creațiunea El este creator și guvernator omnipotent, atotștiutor și atotputernic; în raport cu omul El este făcătorul, mântuitorul și judecătorul suprem, atotdrept, atotbun, atotînțelept și sfânt.

Unitatea ființei divine este cuprinsă ipostatic în trinitatea persoanelor: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt; unitatea în trinitate și trinitatea în unitate, așa după cum e și omul zidit după chipul și asemănarea Sa: un trup făcut din cap, trunchiu și membre și un suflet ale cărui func-

țiuni sau facultăți sunt: rațiunea, voința și sentimentul, sau: mintea, inima și puterea.

Unitatea ființei ne revelează perfecțiunea divină; trinitatea persoanelor ne arată posibilitatea și realitatea raporturilor Sale cu lumea.

Dar se va întreba cineva mirat: De unde o învățătură așa de grea, o dogmă atât de adâncă și nepătrunsă? Răspunsul este acesta: Din revelația făcută de Mântuitorul Hristos în Evanghelie și din inspirația Duhului Sfânt al cărui coborâre pe pământ în chipul limbilor de foc o sărbătorim astăzi.

La Rusalii, la praznicul Preasfintei Treimi, s'a trimis în lume Duhul Adevărului care a inspirat pe Apostoli, pe cei mai simpli oameni, și i-a încălzit, i-a luminat și i-a întărit, ca să facă cea mai mare revoluție morală și religioasă pe care o cunoaște istoria: răspândirea creștinismului, să întemeieze cea mai veche societate și cea mai venerabilă instituție în continuitate până astăzi, care e Biserica, și să predice cea mai simplă și mai luminoasă doctrină: Evanghelia.

Iată de ce Rusaliile au fost, sunt și rămân un mare semn de întrebare pentru toți cărturararii lumii, o problemă grea pentru toate mințile geniale, o muștrare pentru toți tiranii și o încurajare pentru toți apostolii.

Lucrarea și puterea Duhului Sfânt au fost socotite — de mințile care bolesc de necredință — beție, dar noi care ne-am botezat în harul Său, care ne-am bucurat de binefacerile Lui și am cunoscut lucrările Lui, mângăetore și sfințitoare, noi avem răspunsul dat, la Faptele Apostolilor cap. 2 (a se citi).

De aceea, orice s'ar zice, noi nu vom înceta să proslăvim pe Duhul Sfânt, să-L cântăm, să-L ne închinăm și să-L invocăm cu toată evlaviala.

„Impărate ceresc, Mângăetorul, Duhul adevărului, vino și te sălășluiește întru noi; curățește-ne de toată spurcăciunea și mântuește, Bunule, sufletele noastre”.

Rusaliile ne vorbesc despre „Duhul Adevărului” care purcede din Tatăl, despre Duhul Adevărului pe care lumea prin simțurile, puterile și luminile ei nu-l primește, deoarece nu-l vede și nu-l cunoaște. Știm cu toții că focul este elementul progresului material, al civilizației, dar nu ne dăm seama că viața spirituală încă își are focul ei ceresc, pe Duhul Sfânt. Duhul dă viața și creează gândirea. Prin El există cultura și religia. El este acel abur nevăzut, acea forță, care încălzește și mișcă inimile, care înflorează, care suspină și plânge în noi, care îmbărbătează și face pe eroi și pe mucenici.

— „Foc am venit să arunc pe pământ”, spune Mântuitorul (Luca 12, 49), — focul Duhului Sfânt, focul ceresc al harului care topește ghiata de pe inimile păcătoșilor. După cum fără lumina și căldura soarelui viața pe pământ este cu neputință, totașa fără lumina și căldura Duhului Sfânt nu este viață duhovnicească, spiritualitate. Focul Duhului Sfânt luminează, încălzește și convertește pe păcătoși; altfel poți lovi în ei, ca și cu ciocanul în fierul rece, nu vor simți nici fiorul harului, nici bucuria faptelor creștinești.

Oamenii fără Duh sunt ca și paserile și animalele din muzee: gata să se miște, să sboare, să cânte; dar aveau sunt moarte, căci „nu este duh în gura lor”. Duhul trezește sufletele la viața nouă și sfântă; e ca ploaia binefăcătoare care face să rodească viața sufletească, sau ca vântul care primenește aerul, alege grâul din pleavă și face florile și spicele să rodească.

Duhul Sfânt este „vistierul bunătăților” și Mângăetorul tuturor inimilor. Toate slujbele Bisericii sunt lucrările Duhului Sfânt. De aceea spune un Sfânt Părinte că „fără Duh Sfânt nu este nici biserică, nici preot, nici predică, nici slujbă, nici taină”.

Duhul Sfânt distribue sufletelor varietatea darurilor; inspiră pe prooroci, strălucește în apostoli, hirotonește pe preoți, înțelepțește pe necărturari, sfintește bisericile și le conduce.

Duhul Sfânt e Duhul Adevărului, și „adevărul este primul nume al lui Dumnezeu” (Lacordaire). El învață tot adevărul, adevărul adevărat și veșnic. Pe adevăr se zidesc toate în lume. Pe minciună nu se poate clădi nimic, chiar dacă zidarii se folosesc de toate forțele cele mai formidabile. Se zidește pe adevăr chiar și atunci când ziditorii sunt niște pescari simpli și modesti, cum au fost Apostolii.

Adevărul nu e cugetare sau lege omenească, ci ființă divină, neschimbătoare, — e Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt (Ioan 15, 26; 15, 6; I Ioan 5, 6).

Adevărul e cerul, în care trăesc toate sufletele curate și lumina „în care strălucesc toate ființele” (cf. Velimirovici; Cugetări, p. 39); e puterea creatoare, conducătoare, mântuitoare, și sfinteitoare, e har și lumină sfântă pentru toții oamenii.

Toate științele și toate armatele din lume nu pot cuceri și mântui un suflet păcătos. Lucrul acesta îl poate face numai harul sau puterea Duhului Sânt, care spală sufletele de rugina păcatelor și le sfintește.

Vorbindu-se despre factorii și realitatea progresului se afirmă adeseori că progresul e condiționat de forța rațiunii sau inteligenței. Experiența și inteligența matură produc progresul. Alții spun: nu; sentimentele agită oamenii, îi fac nemulțumiți și îi aruncă în lupta pentru progres. Alții în fine caută pacea și zic: sentimentul e aburul care mișcă toate motoarele, iar inteligența e busola sau harta care dă direcția; sentimentele răscoală și ideile conduc omenirea, și așa se naște progresul. Unele fără altele produc haosul.

Adevărat, dar realitatea ne învață că cel mai mare haos — cum este și cel al vremii noastre — se produce atunci când oamenii se conduc de capul lor, după ideile sau sentimentele lor.

Există bucate stricate și stomacuri stricate. Totașa există și minți stricate, sentimente perverse și experiențe dezastruoase.

Apostolii și peste tot Biserica evidențiază ca nu numai ideile, nici numai sentimentele și mai puțin „inteligențele” conduc lumea și dau naștere progresului, căci pot fi mincinoase ca și oamenii, ci mai ales Duhul Adevărului care dă progresului direcția cea bună. Va fi sentimentul aburul care mișcă motoarele și rațiunea harta și busola care arată o direcție oarecare, dar farul care arată direcția bună este numai Duhul Adevărului care din Tatăl purcede și se revărsă în lume prin iubirea, evanghelia și jertfa Fiului.

În Babilonul lumii de astăzi, în care limbile s'au amestecat, păcatele s'au înmulțit, desbinările s'au mărit și nădejile unora au slăbit, să implorăm cu toată ardoarea harul Duhului Sfânt, ca să împace limbile, să spele păcatele, să mângăie sufletele, să întărească nădejile și să sporească virtuțile noastre ale tuturor.

Dumnezeule... nu ne lepăda dela fața Ta și Duhul Tău cel Sfânt nu-l lua dela noi. Dă-ne bucuria mântuirii și cu duh stăpânitor ne întărește...

Luminări și candelile aprinse în biserică

În biserică, corabia de salvare a omenirii — omul este chemat și are posibilitatea să-și manifeste sentimentele religioase interne în exterior, prin rugăciune, prin cântare, prin însușirea Sf. Taine, prin Jertfa fără sânge, precum și prin providerea sf. biserici cu obiecte naturale necesare cultului creștin, ca luminările, untul de lemn, tămâia, pânea, vinul, etc.

Dintre aceste obiecte naturale și simbolice, luminările și untul de lemn se întrebunțază în general la toate serviciile divine. Deaceia, în continuare, voi scoate în evidență temeiurile cultului luminărilor în biserică creștină.

„Luminarea aprinsă simbolizează: lumina eternă..., lumina credinței celei adevărate, speranța, viața, bucuria... și ne indică că noi înșine suntem și trebuie să fim fii ai luminei“ (Tarnavski: Liturgica).

Lumina poate fi socotită în două înțelesuri: în sens material sau natural: „Și a zis Dumnezeu să se facă lumină și s'a făcut lumina“ (Facere 1, v. 3—4), precum și orice lumină materială; iar alta în sens supranatural, de lumină spirituală: „Și mai mult nu va fi ție soarele spre luminarea zilei, nici răsăritul nu va mai lumina noaptea ta; ci va fi ție Domnul lumină veșnică și Dumnezeu mărirea ta, că ție nu-ți va apune soarele și luna nu va scădea, ci va fi ție Domnul lumină veșnică“ (Isaia 60, v. 20).

Ca o umbră a luminii veșnice în sfintele noastre biserici ard candelile cu unt de lemn și luminări de ceară, ce răspândesc o atmosferă de pietate și înălțare sufletească mai profundă.

De aceea Sf. Simeon Tesaloniceanul s'a exprimat astfel despre luminările ce ard în sf. biserică: „Dreptaceia ca într'un cer văzut; adevărat în biserică, ca niște stele sunt luminările“.

Domnul nostru Iisus Hristos a dat îndrumări numai în linii generale cum să se organizeze biserică sa pe pământ și cultul ei, însă sarcina de desăvârșire a lăsat-o în grija Sfinților săi Apostoli și a Sf. Părinți.

În biserică creștină luminările aprinse se întrebunțază chiar de pe vremea Mântuitorului. În momentul sublim al săvârșirii Cinei celei de taină, seara în foisorul retras, razele luminărilor și a candelilelor cu unt de lemn se îmbinau cu dumnezeieștile cuvinte ale Mântuitorului: „Acesta este trupul meu, carele se dă pentru voi; aceasta faceți întru pomenirea mea“... În urma acestui fapt — după înălțarea Domnului la cer — Apostolii lui proce-

dează la fel. Mărturie ne sunt Faptele Apostolilor: „Iar în ziua cea dintâiu a săptămânii adunați fiind ucenicii să frângă pânea, Pavel vorbea cu dânsii, vrând să porceadă a doua zi și-a lungit cuvântul până la miezul nopții. Și erau făclii multe în camera de sus unde erau adunați“ (20, v. 8).

Prin urmare erau făclii multe, cari nu satisfăceau numai o necesitate de a lumina — în care caz era de ajuns una — ci erau făclii cari ridicau nimbul unei solemnități divine.

În timpul persecuțiilor, când creștinii, din cauza tiraniei Cezarilor, săvârșeau slujbele divine prin păduri, peșteri și catacombe, nu se poate închipui să fi lipsit luminile de ceară sau candelilele cu unt de lemn în timpul sf. serviciu dumnezeiești, îndeplinind două necesități, una culturală și alta pentru a lumina.

După ce timpul prigoanei a trecut, creștinii își zidesc lăcașuri sfinte unde să preamărească pe Dumnezeu; iar obiectele de cult își păstrează mai departe caracterul și importanța lor. Astfel și luminările au împodobit și împodobesc și azi, sf. biserică în timpul slujbelor. „Poporul ce ședea în întunec a văzut lumină mare, și celor ce ședea în latimea morții lumină le-a răsărit“ (Ioan 4, v. 16).

Așa dar în lumină vedem simbolic, pe Fiul lui Dumnezeu, pentru că: „Întru dânsul viață era și viața era lumina oamenilor“... (Ioan 1, v. 3).

Canoanele Sf. Apostoli și ecumenice amintesc numai în treacăt și indirect despre luminări și unt de lemn, deoarece în epoca legiferării canonice nu s'a ridicat nici o obiecțiune contra arderii luminărilor în sf. biserică, toată lumea creștină era de acord, ci s'au reglementat numai unele abuzuri și anume: „Dacă vreun cleric sau laic ar lua din sfânta biserică ceară sau unt de lemn să se afurisească, și să restituie încincit după ceace a luat“ (Can. Ap. 72. Trad. Dr. N. Popoviciu).

Mai lămurit se prezintă întrebunțarea luminării sau a candelilelor cu unt de lemn în canonul al treilea al Sf. Apostoli care conglăsuște astfel: „Dacă vreun episcop sau presbiter, afară de rânduală despre jertfă, va aduce altceva la altar, ori miere ori lapte ori beături meșteșugite, în loc de vin, ori pasări, ori animale, ori legume, afară de rânduală, să se caterisească, afară de mănunchi de grâu nou, ori struguri la vremea cuviincioasă. Dar să nu fie iertat a se aduce altceva în altar, decât untdelemn pentru candelă și tămâie la vremea aducerii înainte“ (Trad. Dr. N. Popoviciu).

Umbră acestor lucrări dumnezeiești o aflăm departe, departe în cărțile proorocului Moise întocmite și orânduie la porunca lui Dumnezeu: „Și să faci un policandru de aur curat... și să faci lui și șapte candelile și aprinzându-le să le pui pe el ca să lumineze înaintea lui“ (Moise II. c. 25, 31, 37).

„Și tu poruncește fiilor lui Israil ca să-ți aducă oleu curat din măslina virgine spre luminare, pentruca candelile să ardă neincetat” (Moise II. 2, v. 20). În urma acestor porunci în templul din Ierusalim ardeau încontinuu, noaptea șapte candelile, iar ziua trei candelile cu unt de lemn.

Până când jos, pe pământ, în biserici făcute de mâni omenești se preamărește Dumnezeu prin diferite forme, semne și obiecte culturale, sus în cer, în lumea spiritelor sfinte, în biserica nouului Sion se petrece acelaș lucru în fața tronului divin, cu deosebirea că acolo slujesc îngeri și simboalele naturale apar în adevărata lor valoare spirituală. „Și din tron ieșeau fulgere și glasuri și tunete; și șapte făclii de foc ardeau înaintea tronului, care sunt cele șapte duhuri ale lui Dumnezeu” (Apoc.).

Sfinții Părinți, ținând seamă de adevărurile dumnezeiești la întocmirea cărților rituale și a Sf. Liturghii, au dat importanța cuvenită luminărilor și candelilor cu unt de lemn, încadrându-le în sf. slujbe în așa fel, că nu se poate concepe slujbă fără luminare, ori candelă aprinsă.

Din aceste considerațiuni luminările ard la toate serviciile divine în sfintele noastre biserici răspândind în jur o atmosferă de evlavie, de credință și slavă dumnezească.

Deasemenea toate slujbele sfinte, ce însoțesc pe om dela naștere până la moarte, se săvârșesc cu luminări aprinse.

În rugăciunile individuale creștinii adeseori obișnuiesc să aprindă o luminare ori o candelă în fața unei icoane sfinte și iată gata un altar, pentru a cere ajutor de sus. Bine fac.

Câtă depresiune sufletească se produce în credincioșii noștri când se întâmplă să moară subit un membru din familie fără luminare aprinsă la căpătâiu, pentrucă n'are lumină să-l călăuzească pe căile veșniciei.

De aceea voi creștinilor improvizați-vă în casa voastră un altar prin aprinderea unei luminări în fața icoanei sfinte și aci vă plângeți greșalele și vă căiți de păcatele voastre. Aci cereți pânea cea de toate zilele și tot aci preamăriți pe Dumnezeu în toate zilele vieții voastre. Iar în zile de Dumineci și sărbători acelaș lucru îl faceți în casa lui Dumnezeu și veți primi dar și binecuvântare de sus. În razele luminilor vă veseliți sufletește, căci este o jertfă bine plăcută lui Dumnezeu, pentrucă „Acela era luminătorul, care ardea și lumina, și voi ați dorit să vă veseliți în lumina lui” (Ioan 5, v. 35).

Pr. Dr. R. Popa
Bonțești.

Al nostru ești...

Al nostru ești, Iisuse,
Al celor slabi și goi
Căci viața Ta, pe cruce,
Ți-ai dat-o pentru noi...

Al nostru ești, Iisuse,
Al celor suferinzi,
Căci Tu mereu, prin veacuri,
Iubire ne preținzi...

Al nostru ești, Iisuse,
Al celor umiliți,
Căci glusul Tău deapururi
Ne face fericiți...

Al nostru ești Iisuse,
Al celor slabi și mici,
Căci ai voit, la Tine,
Pe toți să ne ridici...

Pr. Teodor Sărac

Despre ce să predicăm?

În Dumineca I. după Rusalii (Dumineca tuturor sfinților), 15 Iunie 1941, să vorbim despre sfinți și urmarea lor.

Duhul Sfânt a luminat pe Apostoli, iar aceștia cu învățăturile Evangheliei au luminat lumea. Rода Sf. Duh în Biserică sunt sfinții, adică aceia cari au strălucit prin curățenia vieții. Mulți din aceștia au trăit retrași din lume și numele lor a rămas necunoscut oamenilor dar plăcut lui Dumnezeu. În Dumineca aceasta se face pomenirea tuturor. Ei formează Ierusalimul ceresc (Gal. 4 v. 26) și Biserica triumfătoare, ca unii cari luptă bună au luptat, au ajuns la capătul drumului, au păzit credința și au primit cununa dreptății (II. Tim. 4 v. 7-8).

Sfințenia este totalitatea virtuților creștine (Filip. 4 v. 8; II. Petru 1 v. 5-7), o asemănare cu Dumnezeu în desăvârșirea morală. Ea constă în curățenia trupească și sufletească (II. Cor. 7 v. 1) precum și deplina supunere față de Dumnezeu. Hristos Mântuitorul este pilda de sfințenie iar sfinții au născut a se preface în aceeași asemănare (II. Cor. 3 v. 18). Harul lui Dumnezeu este acela care lucrează în noi sfințenia.

Sfinții au iubit pe Hristos mai mult decât pe oricine, arătându-se prin aceasta vrednici de El. Fiind puși în situația de a alege între: tată, mamă, femea, copii, frați și surori, moșii și case, și Hristos, ei au părăsit cele trecătoare și au ales cele vecinice. Nu au ținut la viața aceasta, fiind totdeauna gata a o jertfi pentru Hristos și Evan-

ghelie. Nu s'au lepădat nicidecum de Hristos în fața oamenilor ci l-au mărturisit totdeauna, fiind gata a-și lua crucea și a-l urma (Mat. 10 v. 32, 33, 37, 38, 39; 19 v. 28, 29). Ei sunt *ostașii* cari au dus la biruință Biserica. Când sunt laudați ostașii, totatunci este preamărit și Impăratul lor. Dumnezeu este cinstit întru sfinți, pentru că El le-a dăruit puterea de a birui.

Lupta sfinților este fără de asemănare. Goi și fără arme ei au biruit împărați puternici, au astupat gurile leilor, au stins puterea focului, au scăpat de ascuțșul sabiei, din slabi ce erau s'au făcut tari în războiu, au întors taberile vrăjmașilor în fugă. Unii au fost chinuți, alții au suferit batjocură și biciu, ba chiar lanțuri și închisoare, au fost uciși cu pietre, au fost puși la cazne, au fost hierăstruiți, au murit uciși cu sabia, au pribegit în piei de oae, au rătăcit în pustii și în munți și în peșteri și în crăpăturile pământului (Evr. 11 v. 33-38). Toate acestea le-au făcut cu *puterea credinței*, știind că: „Cele ce ochiul n'a văzut și urechea n'a auzit și la inima omului nu s'a suit, acestea le-a gătit Dumnezeu pentru cei ce-L iubesc” (I. Cor. 2 v. 9).

Sfinții au biruit pe *cei 3 dușmani*: lumea, diavolul și trupul. Lumea au biruit-o prin aceea că nu s'au uitat la cele pieritoare ci la cele vecinice (II. Cor. 4 v. 18); pe *diavol*, ferindu-se de ispitele lui și astfel biruind puterea lui; *trupul* ținându-l în frâu și alungând poftele lui (Rom. 8 v. 3; I. Cor. 9 v. 27). Purtându-se cu *smerenie*, sfinții s'au învrednicit a împlini locul lui Lucifer și al cetei lui, — cari pentru mândrie au fost izgoniți din cer, — și așteaptă răsplata făgăduită: „Bine, slugă bună și credincioasă... intră întru bucuria Domnului tău” (Mt. 25 v. 21).

(A se vedea și schița de predică despre *cinstirea sfinților*, dela 30 Ianuarie).

Noi creștinii fiind „împreună cetățeni ai sfinților și casnici ai lui Dumnezeu” (Efes. 2 v. 19) suntem în strânsă *comunicare cu sfinții*, în jertfa sf. Euharistii precum și la toate serviciile divine publice, unde Mântuitorul este de față însoțit de cetele cerești. Unde apare Impăratul sunt și ostașii alături de El, ca stelele ce înconjură soarele pe bolta cerească. De aceea cerem ajutorul și mila lui Hristos și „pentru rugăciunile sfinților Săi.”

Viața sfinților are să fie *pildă* de urmat pentru noi. Sfinții s'au lepădat de viața aceasta, noi să ne lepădăm de *deșertăciunile* ei; ei și-au dat *trupul* focului, și au biruit vâpaia lui, noi să călcăm *patimile* lui cele rele; ei au suferit toate caznele, noi să îndurăm creștinește *răutatea* omească; ei au murit *pentru numele lui Hristos*, noi să împlinim poruncile Lui; ei au urit bogăția fă-

cându-se săraci, noi să facem *milostenie* pentru a ne câștiga bogăția cerească.

„Să vă desbrăcați, față cu viețuirea voastră de mai nainte, de *omul cel vechiu*, care se strică prin poftetele amăgitoare, și să vă premeniți în duhul cugetului vostru, îmbrăcându-vă în *omul cel nou*, care este făcut după chipul lui Dumnezeu, în dreptatea și *sfințenia* adevărului” (Efes. 4 v. 22-24).

„Dumnezeul păcii să vă *sfințească* pe voi de săvârșit și duhul vostru și sufletul și trupul păzească-se în întregime fără de prihană” (I. Tess. 5 v. 23).

„După sfântul carele v'a chemat pe voi, și voi *fiți sfinți*, întru toată petrecerea vieții. Căci scris este: Fiți sfinți, pentru că sfânt sunt Eu.” (I. Petru 1 v. 15-16).

Cărți

Teodor M. Popescu: Necesitatea studiilor istorice și patristice în Biserica ortodoxă. Insemnătatea tradiției creștine pentru ortodoxie. Retipărire din „Studii Teologice” Anul VIII. Nr. 2. 1940. București 1941. Pag. 31.

Bisericile creștine deosebindu-se între ele prin concepția lor despre tradiția creștină se deosebesc și „prin interesul lor pentru istoria creștinismului și prin interpretarea ei în special”. Biserica papală, de pildă, fiind „o creație a evului mediu”, iubește și cercetează cu migăloasă documentare mai ales istoria medievală. Iar protestantismul fiind o reacție modernă împotriva papalității mediavale, are predilecție vădită pentru veacul modern, pe care-l consideră drept veacul lui. E adevărat că nu lipsesc nici într-o parte nici în alta, studii serioase asupra primelor veacuri creștine. Fiecare din ele le studiază însă din puncte de vedere proprii și deosebite. „In primele secole, Roma se caută mai ales pe sine” iar „protestantismul le studiază fără afinități și chiar cu o anumită indispoziție”.

Spre deosebire de aceste două tendințe Biserica ortodoxă, considerând istoria bisericească ca pe o „carte a vieții și evoluției firești a creștinismului” ea „nu cunoaște nici teama de istorie, nu are nici gustul de a face din istorie sport critic raționalist”. Fiind singura Biserică care a păstrat neschimbat tezaurul tradițional, această Biserică „ia istoria așa cum este, cu toate realitățile ei și crude și triste, atât de mult amestecate cu bucurii creștine în cursul celor XIX secole.”

Data fiind această poziție a Bisericii orto-

doxe în istoria creștinismului, urmează de aci că interesul ei pentru studiul istoriei trebuie să fie mult mai mare decât a celorlalte biserici. Cercetând această istorie Biserica ortodoxă „se vede apărând în lume, crescând, luptând, cucerind, suferind, biruind cu toate bucuriile și înfrustrările destinelor sale pământești”.

Dar mai presus de aceste considerațiuni oarecum obligatorii, Biserica ortodoxă trebuie să-și adâncească studiile istorice și din alt motiv mult mai imperios. Ea este Biserica prin excelență a sfintei tradiții. Fără această tradiție ea și-ar pierde caracterul de Biserică ortodoxă. Prin această tradiție ea trăește, prin ea și-a păstrat unitatea doctrinală, canonică și cultică, deși nu are o conducere monarhică centrală, nu a impus o limbă unitară de cult și deși e împărțită în atâtea biserici autocefale. Tradiția a făcut ca Biserica ortodoxă să fie lipsită de exagerările, tulburările și sguduiri dureroase din celelalte biserici. Ea nu este cum s'ar părea multora „elementul mort al vieții istorice” ci „elementul de legătură și de continuitate, este mijlocul și garanția transmisibilității ei”.

Istoria bisericească analizând și expunând trecutul Bisericii creștine, nu face altceva decât actualizează această tradiție și viață creștină din trecut. „Ea deschide ochilor Bisericii marea carte a tradiției ortodoxe, ea instruește pe creștinul de azi asupra vieții creștinilor de ieri... ea îmbogățește viața Bisericii de azi cu viața Bisericii de ieri, și o instruește cu toată experiența ei de nouăsprezece secole”. „Istoria bisericească este pentru Biserica ortodoxă un act de identitate permanent”. Nici o altă Biserică nu are atâtea nevoie de a se ține pe linia trecutului istoric și să-și potrivească mersul ei cu tradiția sa, ca Biserica ortodoxă. De aci provine mai ales necesitatea adâncirii acestei istorii.

În Biserica ortodoxă această necesitate e evidentă și pentru a se vedea diferențele și inovațiile celorlalte biserici, pentru a-și face cunoscut trecutul ei și pentru a determina prin o cunoaștere obiectivă a acestui trecut o apropiere între ele.

Dar o cunoaștere tot atât de inferioară o constituie în Biserica ortodoxă și cultivarea studiilor patristice. Protestantismul negând autoritatea sfinților părinți, a înlocuit-o cu a reformatorilor. Iar biserica papală a concentrat autoritatea patristică într'un singur om, Fericitul Augustin, și-a ridicat scolastica pesteră patristică, punându-i în frunte pe Toma de Aquino. Teologia Bisericii ortodoxe este însă teologia sfinților părinți. Pentru ea „literatura patristică este comentarul clasic al Sfintei Scripturi”. Și pe lângă faptul că ne pune în fața unei comori neprețuite de în-

telepciune creștină, ea ne înfățișează în acelaș timp și icoane de creștini desăvârșiți. De aci necesitatea, ca prin publicarea vieților sfinților și prin traduceri din operele sfinților părinți, să se adâncească și această latură a vieții creștine: patristica.

Aceste idei înălțătoare se desprind din recenta publicație a d-lui profesor Teodor M. Popescu, dela Facultatea de Teologie din București. Cu obiectivitatea ce-l caracterizează, cu o rară competență teologică și științifică și într'un stil de o naturală isbitoare, Domnia Sa face în acest studiu o adevărată apologie a istoriei bisericești și a patristiceii creștine. Cetindu-l te minunezi de bogăția imensă ce o ascunde în sine istoria Bisericii noastre creștine. Rostul lui este de a aprinde în sufletele teologilor noștri scânteia dragostei și a hotărârii de adâncire a acestei istorii aproape bimilenare. Să dea Dumnezeu ca ea să vină cât mai curând.

Pr. D. Tudor

Informațiuni

■ I. P. C. Arhim. Veniamin Nistor a fost ales Marți în 3 Iunie 1941 episcop al Caransebeșului. După alegere, I. P. S. S. Mitropolitul Nicolae al Ardealului, care a prezidat Congresul electoral, a adresat I. P. Cuvioșiei Sale cuvinte de felicitare și a arătat rolul Bisericii și a profețiilor în viața neamului nostru.

„Biserica noastră, — a spus I. P. Sfinția Sa, — a purtat cămașa vieții suferințelor a neamului dealungul veacurilor. Ea a prezidat închegarea lui într'o admirabilă și nezdruincată unitate sufletească dela Nistru pân' la Tisa. Ea i a păstrat această unitate în posesia stăpânilor străine; ea a ținut trează nădejdea unirii politice naționale a neamului și când „plinirea premii” a sosit, tot ea i-a stat într'ajutor la făptuirea acestui ideal.

Astăzi, după cruntele sfășieri ce le-am suferit, datorită cea mare a Bisericii este: să propovăduiască cu răvnă sfântă credința în Dumnezeu și în dreptatea Lui; să țină vie încrederea neamului în destinul și în puterile lui și cultivând cu grijă spiritul de jertfă să-i chezuiască isbânda cea pentru vecie.

Căci noi nu renunțăm la nimic din ceea ce pe bandă dreptate ni se cuvine.

Iar acestei ținte mari îi subordonăm toate gândurile, toate străduințele și puterile noastre...”

După I. P. S. Sa, a vorbit noul ales, care între altele a spus următoarele:

„Adânc mișcat și cu smerenie mă plec înaintea voei lui Dumnezeu care prin votul Domniilor Voastre m'a chemat la scaunul de păstor sufletească al Eparhiei de Dumnezeu păzită a Caransebeșului. Lui, Stăpânul vieții mele, imi mărturisesc gândul în această clipă și din toată inima-L rog să-și reverse darul Său asupra mea și să-mi întărească slabele mele puteri spre a-L împlini voia Lui cea sfântă în misiunea mare și grea ce mi s'a încredințat.

...Imi dau seama, Mărit Colegiu electoral, de greaua sarcină ce ați așezat pe slabii mei umeri și numai credința și nădejdea ce mi-o pui în ajutorul Tatălui ceresc, care „pe cele de lipsă le împlinește” mă încurajează să mă supun, cu sfială, chemării ce mi-ați făcut. Vă mulțumesc cu tot respectul pentru încrederea cu care m-ați onorat și Vă des-tăinuesc gândul curat și sincer care stăruiește în sufletul meu de a mi închina toate puterile și străduințele în slujba misiunii sfinte la care sunt chemat — după cuvântul Sf. Apostol Pavel — „ca să fiu slujitor al lui Iisus Hristos îndeplinind slujba sfântă a Evangheliei lui Dumnezeu” (Romani 15, 16) „necăutând folosul meu, ci al celor mulți ca să se măntuiască” (I. Cor. 10. 33).

Să-mi îngăduiască I. P. Sf. Sa Mitropolitul nostru Nicolae și membrii Adunării Eparhiei Caransebeșului să i chem ca martori că n'am răvnit această mare cinste și demnitate bisericească, împreună cu o răspundere, care trece dincolo de puterile unui om, dar tocmai pentru aceasta mă voi simți cu atât mai dator de a nu-mi mai aparține mie întru nimic, ci de a mă devota cu totul slujbei celei sfinte la care am fost ales.

Crescut de copil în tradiția și atmosfera bisericească, iar din tinerețe aflându-mă ucenic în preajma scaunului mitropolitan din Sibiu, unde stăruiește umbra ocrotitoare a marelui ierarh Andrei Șaguna, mă voi strădui să pun în lucrare experiența câștigată, înțeleptele sfaturi și îndemnuri primite dela I. P. Sf. Sa Mitropolitul Nicolae al Ardealului, dela care ca profesor mi-am primit cartea teologică, iar în cele din urmă două decenii am avut fericirea să-l slujesc ca secretar și consilier.

La Eparhia Caransebeșului mă așteaptă o glorioasă moștenire încheșată dela reînfrântarea ei, de marii ierarhi ce i-a avut...

...Figurile marilor înaintași mă obligă a păstra, a continua și a spori cu toată sfințenia și bărnicia tradiția moștenită și a face ca Ortodoxia, precum a fost în trecut, să fie și astăzi și să rămână pentru totdeauna steaua călăuzitoare a sufletului românesc, iar Biserica noastră strămoșească să fie scut și adăpost al darurilor divine și al comorilor naționale, cu care bunul Dumnezeu a înzestrat nația română...

În ziua următoare a fost ales episcop al Argeșului I. P. C. Arhim. Filaret Jocu.

Examinarea canonică a viitorilor PP. SS. ierarhi s'a făcut în ședința Sf. Sinod, ținută Joi în 5 Iunie 1941.

Noii aleși sunt figuri reprezentative și cu merite recunoscute în sânul Bisericii noastre. În special este cunoscută activitatea publicistă și slujirea devotată a I. P. Cuv. Arhim. Veniamin Nistor desfășurată în centrul Mitropoliei noastre.

Întru mulți ani!...

■ **Pentru Catedrala din Tecuci**, care își intrerupsese lucrările de zidire, din lipsă de mijloace materiale, la cererea părintelui protopop N. Conduratu, dl general I. Antonescu a donat suma de 3 milioane lei, care se va plăti în trei rate lunare.

■ **Oastea Domnului** își ține de Rusalii al 9-lea congres anual la Sibiu, sub președinția I. P. S. S. Mitropolitului Nicolae. Cu acest prilej, se vor desfășura în cetatea lui Șaguna, ca de obicei, sărbări religioase cu mare răsunset în conștiința neamului și a Bisericii lui, la care vor lua parte reprezentanți și fruntași ai mișcării din Țara întreagă.

■ **Ministerul culturii naționale și al cultelor**, reorganizat sub acest titlu, în conformitate cu Decretul-lege Nr. 1629 publicat în „Monitorul Oficial” din 1 Iunie 1941, cuprinde trei subsecretariate de stat:

1. Subsecretariatul de stat al școalelor;
2. Subsecretariatul de stat al educației extrașcolare;

3. Subsecretariatul de stat al cultelor și artelor.

a) Prin secretariatul de stat al școalelor se organizează, se îndrumază și se controlează activitatea educativă și instructivă a tuturor școlilor de stat, particulare și confesionale de orice grad și categorie.

b) Prin subsecretariatul de stat al educației extrașcolare, se organizează, se îndrumază și se controlează educația integrală a tineretului extrașcolar de ambele sexe, între 7—21 ani, precum și educația fizică și activitatea extrașcolară a tineretului școlar; se îndrumază și se controlează activitatea sportivă și de educație fizică pornită din inițiativa particulară și se îndrumază administrarea tuturor bunurilor instituțiilor, care se ocupă de educația acestui tineret;

c) Prin subsecretariatul de stat al cultelor și artelor se exercită dreptul de supraveghere și control asupra tuturor cultelor religioase și așezămintelor și asociațiilor lor; se administrează și se susțin teatrele de stat; se supraveghează și se controlează instituțiile și spectacolele artistice și teatrale cum și organizațiile profesionale ale artiștilor, se îndrumază, se supraveghează și se controlează muzeele de artă și etnografie și se sprijină manifestările de artă.

■ **Alegeri și numiri**. Academia Română și-a ales în comitetul de conducere pe d-nii:

Prof. I. Simionescu președinte, C. Rădulescu Motru vice-președinte din partea secției literare, Pr. Nicolae M. Popescu vicepreședinte din partea secției istorice și N. Vasilescu-Karpen vicepreședinte din partea secției științifice. Se retrar general a rămas tot dl prof. Al. Lapedatu.

Dl prof. Horea Hulubei autorul unui număr de peste 40 lucrări de specialitate și descoperitorul elementului al 87-lea numit Moldavinum (după numele Moldovei), a fost numit rector al Universității din București în locul d-lui Al. Otetelișanu demisionat și dl Iuliu Hațieganu rector al Universității din Cluj în locul d-lui Sextil Pușcariu, demisionat.

■ **Pentru memorandiști** s'a ridicat Duminecă în 1 Iunie 1941 un parastas comemorativ în Catedrala din Arad. La actul acesta religios și național au luat parte P. S. S. Părintele Episcop Andrei, reprezentanții oficiilor publice și ale așezămintelor culturale și o mulțime de intelectuali și popor.

Despre evanghelia zilei și însemnătatea momentului a vorbit frumos P. C. S. Părintele Ic. st. Dr. Șt. Munteanu, profesor la Academia Teologiei.

■ **Eroare de tipar**. În schița „Despre ce să predicăm?” din numărul trecut, la pg. 180 punctul 7 se va ceti *deosebirea* duhurilor (în loc de *desrobirea*...).

Nr. 2656/1941.

Comunicate

Carnetele vechi de indentitate cu reducere 50% pe C. F. R. cu incepere dela 1 Iulie 1941 vor fi retrase și anulate și se emit carnete noi.

Comunicăm aci in copie adresa On. Minister, referitor la emiterea carnetelor noi.

Copie: Ministerul Instrucției, Educației, Cultelor și Artelor Nr. 28510/1941 din 28. V. 1941. Episcopiei o t. rom. Arad. Intrucât dela 1/IV. a. c. au început a se emite noile cărți de indentitate cu reducere de 50% pe C. F. R. urmează ca vechile carnete să fie retrase și anulate. Pentru aceasta Vă rugăm să binevoiți a aduce la cunoștința organelor in subordine următoarele pentru conformare: Noile cărți de indentitate au început a fi emise la 1/IV. a. c. urmând ca până la 30. VI. a. c. să fie toate cărțile emise. In acest interval de timp vechile cărți de indentitate își păstrează valabilitatea adecă până la 30 Iunie a. c. Costul nouilor cărți este: cl. I. 40 lei; cl. II. 30 lei și cl. III. 20 lei. Fotografiile să aibe dimensiunea 3 1/2/4 cm., să fie vizate de P. C. Protoerei, iar pe fotografiile copiilor minori să fie trecute: anul, luna și ziua nașterii. Borderourile se vor completa ca și înainte, numai de eparhii și protoerii și se vor trimite Ministerului in dublu exemplar, dintre cari numai unul va fi vizat și prevăzut cu sigilul eparhiei sau al protoerii in partea dreaptă, jos. Borderourile se completează astfel: Fiecare rând al Borderoului este destinat unui singur posesor de carte de indentitate. Pe fiecare borderou se va scrie numai persoana al cărei nume de familie are aceeași literă inițială. De ex: pe un borderou cei cu lit. A, pe un alt borderou cei cu litera B, etc. După fiecare cap de familie se scriu membrii de familie, începând cu soția și apoi copiii. Dacă eventual ar exista intr'o unitate un singur funcționar, al cărui nume incepe cu o literă, cu care nu mai începe alt nume de funcționar din unitatea respectivă, se va întocmi borderou separat numai pentru acel funcționar. Prin urmare fiecare literă va avea un borderou eventual două, trei in dublu exemplar. Ordinea inscrierii funcționarilor in borderouri este indiferent de grad, de stare civilă, ea este impusă numai de așezarea literilor, așa cum este cartat un dicționar. Acest mod de a scrie numele funcționarilor și membrilor lor de familie pe borderouri, este necesar pentru clasificarea alfabetică a borderourilor. Borderoul se completează numai cu cerneală și in dublu exemplar. Pe același borderou nu se poate trece decât o singură categorie și clasă de cărți de indentitate Chitanțele vechi vor fi respinse. Chitanțele a căror valoare este dela 100 lei inclusiv in sus, trebuiesc timbrate cu 3 lei fiscal și 2 lei aviație. Pentru a nu se pierde timpul scurt, P. C. Protoerei vor fi foarte atenți la întocmirea borderourilor, știind că orice inexactitate cade in sarcina PP. CC. Lor.

In rezumat: Pentru fiecare carte de indentitate cu reducere de 50% pe C. F. R. se va trimite: 1. Chitanță de plata taxei pentru cartea de indentitate, eliberată de cassieria gărei respective; 2. Două fotografii de fiecare solicitant, care vor fi contrasemnate de P. C. Protoerei. p. Ministru ss. Anton Pepa, p. Director ss. El. Iliescu.

Invităm deci pe C. preoți ca până la data de 15 Iunie a. c. să înainteze P. C. Păr. protopresbiteri fotografiile dâșilor, a membrilor familiei (soție și copii minori). Pe dosul fotografiilor se va scrie legibil nu-

mele și pronumele, iar pe a copiilor și anul, luna și ziua nașterii, lăsând loc gol pentru a certifica protopopul exactitatea datelor. Pentru fiecare persoană se trimit câte două fotografii. Pe fața fotografiei își va semna numele fiecare individ. Se atrage atențiunea asupra mărimii fotografiilor. Sunt mai mici ca cele întrebuițate până acum, 3 1/2/4 cm. Nici preoții și nici P. C. protopresbiteri nu vor trimite chitanțe pentru costul carnetelor. Prețul lor il vom achita noi, pe grupe, după litere, urmând a se reține suma anticipată la plata primului salar. P. C. protopresbiteri vor înainta fotografiile cu borderoul până la data de 21 Iunie inclusiv. Preoții se vor grupa după litere pe borderou. Pe un borderou se vor trece numai preoții, cu membrii familiilor, a căror nume de familie începe cu aceeași literă, in ordinea: cap de familie, soție, copii minori. In un borderou se trec numai cei cari cer carnet pe aceeași clasă. Borderoul, respective borderourile, vor avea următoarele rubrici: 1. Nr. crt., 2. Numele și pronumele celui îndreptățit a primi carnet, 3. Pronumele (numele de bottez) a soției, 4. Pronumele copiilor, 5. Data nașterii copiilor, cu rubricile: anul, luna și ziua nașterii lor; 6. Observări.

C. preoți vor înainta P. C. Păr. protopresbiteri fotografiile cu borderou la fel întocmit.

Arad, la 2 Iunie 1941.

Consiliul Eparhial

Nr. 2670/1941.

Comunicăm aci in copie ordinul Ministerului de Finanțe Nr. 42828/1941, privitor la inlesnirile fiscale făcute celor mai nevoiași, pentru a fi aduse la cunoștința credincioșilor și explicate.

Copie după adresa Ministerului de Finanțe Nr. 42828/1941. Domnule Ministru, Ministerul de Finanțe a luat hotărârea să tipărească un număr însemnat de afișe „Lămuriri pentru orșeni și săteni” privitoare la inlesnirile fiscale acord. te păturii nevoiașe, care urmează să fie distribuite in toate colțurile: Țării prin organele noastre financiare și afișate in toate localurile publice.

Pentru inlesnirea aducerii la cunoștință a acestor lămuriri, Vă rugăm să binevoiți a da dispozițiunii organelor Dvs. in subordine pentru ca preoții - organele cele mai indicate pentru buna îndrumare a satelor - să dea tot concursul lor și lămuririle necesare când le vor fi cerute, făcând astfel cunoscut, in toate satele, grija pe care o poarta țăranimii Domnul General Ion Antonescu și guvernul Țării

Primiți, Vă rugăm, Domnule Ministru, asigurarea deosebitei noastre considerațiuni. Ministru ss. General Stoenscu. Referent titular delegat cu conducerea oficiului, ss. Indescifrabil. Pentru conformitate, ss. Indescifrabil.

Arad, 2 Iunie 1941.

Consiliul Eparhial.

Nr. 2104/1941.

Ieromonahul Clement Ciuper ă a fost exclus definitiv din Eparhia Olteniei și oprit pe timp de doi ani dela săvârșirea celor sfinte.

Arad, in 30 Aprilie 1941.

Consiliul Eparhial

Diecezana Arad.